

Investeeringis- ja pensionifondide sektori IV kvartali 2020 ülevaade

Eesti avalike fondide sektori varade maht kasvas neljandas kvartalis 5,7% ehk 324 miljonit eurot ning ületas esmakordselt 6 miljardi euro taseme. Enim kasvasid kohustuslikud pensionifondid: 260 miljonit eurot. Ka teiste fondide varade maht on kasvanud: vabatahtlike pensionifondide varad 39 miljoni euro võrra, aktsiafondide varad 22 miljoni euro võrra ja kinnisvarafondide varad 3 miljoni euro võrra.

Kohustuslike pensionifondide koondportfellis jätkus otseinvesteeringute asendumine fondiinvesteeringutega. Otseinvesteeringuid oli aasta lõpus 46% ja fondiinvesteeringuid 51% koondportfellist. Suurim osa otseinvesteeringutest oli tehtud võlainstrumentidesse: 31% koondportfellist. Aktsiate osakaal oli 15%. Fondiinvesteeringutes on aktsia- ja võlariski suhe vastupidine: 34% koondvaradest on investeeritud aktsiatesse investeerivatesse fondidesse ning 17% muudesse fondidesse.

Põhinäitajad	III kvartal 2020	Muutus	IV kvartal 2020
Avalike fondide varade maht	5,7 mld €	?	6,03 mld €
II samba fondide osakaal	88,4%	?	87,9%
Avalike fondide osakuomanike arv (va pensionifondid)	13 899	?	15 061
Pensionifondide osakuomanike arv (II + III sammas kokku)	829 388	?	927 268
Tegutsevate avalike fondide arv	47	?	50

Kohustuslike pensionifondide Eesti investeeringud vähenesid neljandas kvartalis veelgi ning ulatusid aasta lõpus 607 miljoni euroni, mis on 11,5% kohustuslike pensionifondide varadest. Võrdluseks, 2020. aasta septembris moodustasid Eesti investeeringud 12,4% pensionifondide varadest. Suurema osa Eesti investeeringutest moodustasid võlakirjad kogusummas 295 miljonit eurot ehk 6% kohustuslike pensionifondide koondvaradest. Eesti aktsiatesse oli neljanda kvartali lõpuks investeeritud 112 miljonit eurot ehk 2% ning Eestisse investeerivatesse fondidesse 201 miljonit eurot ehk 4% koondvaradest.

Osakuomanike arv suurenes märgatavalt vabatahtlike pensionifondide segmendis

Osakuomanike arv suurenes igat liiki fondides, eriti aga vabatahtlikes pensionifondides. Olulise panuse andis asjaolu, et liitudes aasta lõpuni III sambaga, sai tagada endale tulevikus

maksusoodustusi. Selle tulemusel kasvas osakuomanike arv rekordilised 243%, kvartaliga 55 000-lt 133 000ni. Samas ei kaasnenud osakuomanike arvu hüppelise kasvuga märkimisväärset varade kasvu. Fondituru jaotus erinevate fondivalitsejate järgi ei muutunud neljandas kvartalis kolmanda kvartaliga võrreldes. Suurima turuosaga oli Swedbank Investeeringufondid, kellele kuulus aasta lõpus 40% kogu fondisektori turust. Talle järgnesid LHV Varahaldus 26%ga ja SEB Varahaldus 17%ga.

2021. aasta algusest alates said pensionikogujad võimaluse esitada avaldus pensionisüsteemist lahkumiseks. Selle alusel makstakse neile 2021. aasta septembris välja kogu pensionifondidesse investeeritud raha. Lisaks tekib võimalus viia pensionifondidest raha välja pensioni investeerimiskontole ja investeerida edaspidi iseseisvalt. Raha väljaviimine pensionifondidest tõstab märkimisväärselt fondide likviidsuse vajadust ning seeläbi ka likviidsusriski. Fondivalitsejad järgivad oma fondides erinevaid investeerimispoliitikaid ning Eesti turul on nii väga likviidseid indeksfonde kui ka pikaajalisi projekte eelistavaid fonde. Likviidsusriskide hindamiseks viis Finantsinspeksioon 2020. aasta neljandas kvartalis läbi pensionifondide stressitestid.

Peamised arengusuunad ja riskid

- Neljandaks kvartaliks oli selge, et pensionireform jõustub ning see viiakse ellu 2021. aastal. Pensionireformi mõju pensionifondide portfelledele ja strateegiale on oluline nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis. Paljud fondid peavad võõrandama likviidseid varasid, et tagada investorite väljumiseks vajalikud summad 2021. aasta sügisel. Pikemas perspektiivis peavad fondivalitsejad hakkama saama suurema likviidsuse vajadusega.
- Vabatahtlike pensionifondide osakuomanike arvu hüppelise kasvu taga oli inimeste soov saada tulevikus maksusoodustusi, mis kaovad alatest 2021. aastast. Osakuomanike investeeringute maht on minimaalne, kuid võib tulevikus kasvada.

[Investeeringu- ja pensionifondide sektori kvartali ülevaated](#)

Viimati muudetud 20.07.2021